

ro je tu!
y máme pro Vás
vřeno i v sobotu.

ořezna do konce května.

7-15 čt 7-15
7-17 pá 7-17
7-15 so 9-13

Abstráty Lignofibre

ent jsme rozšířili o nové druhy
rky, plodovou zeleninu a citlivé
vky.

V akci od
119 Kč
(bez DPH)

LOR
střední

nco

nické potřeby
670 178

é rostliny
670 179

3932

lčník

rsinco.cz

w.zahrsinco.cz

ČESKÁ KVĚTINA

„Seznamte se, prosím...“

Krasec *Chrysobothris femorata*

Tento škůdce pochází ze Severní Ameriky. Na evropském kontinentu, konkrétně v Německu, byl zachycen ve dřevě ořešáku černého (*Juglans nigra*) dovezeného ze Spojených států amerických. Tento krasec by v případě usídlení na území Evropy představoval vážnou hrozbu pro řadu druhů listnatých dřevin, včetně ovocných druhů.

Krasec *Ch. femorata* náleží do řádu brouci (Coleoptera), čeledi krascovití (Buprestidae) a je považován za část skupiny druhů, které je velmi obtížné rozlišit morfologicky. Skupina *Ch. femorata* zahrnuje až 12 druhů, jejichž rozšíření a okruh hostitelů se překrývají. Existují genetické důkazy, že dochází ke křížení mezi různými druhy. V praxi je většina záznamů vedena pod jednotným názvem *Ch. femorata*. Výskyt krasce byl dosud zaznamenán na území Kanady a USA.

Biologie a symptomy výskytu

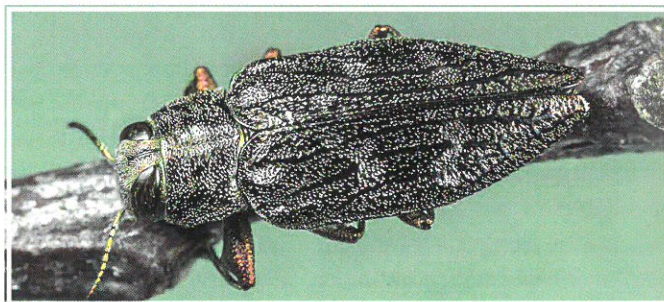
Jedná se o vysoce polyfágního škůdce, jenž může napadat více než 30 druhů listnatých dřevin včetně většiny ovocných, lesních a stinných dřevin. Hostitelský okruh krasce zahrnuje tyto rody a druhy: *Acer rubrum*, *A. saccharinum*, *Amelanchier*, *Carya*, *Castanea*, *Celtis occidentalis*, *Cercis*, *Cornus*, *Cotoneaster*, *Crataegus*, *Cydonia*, *Diospyros*, *Fagus*, *Fraxinus*, *Juglans*, *Malus*, *Platanus occidentalis*, *Populus*, *Prunus americana*, *P. domestica*, *P. persica*, *Pyrus*, *Quercus*, *Salix*, *Sorbus*, *Tilia americana* a *Ulmus*. Larvy škůdce se vyvíjejí především v kambiu a bělovém dřevě. Úživný žír narušuje transport vody a živin ve stromu, přičemž jedna larva je schopna postupně zničit mladý stromek během jedné vegetační

sezóny. K úhynu napadených vzrostlých stromů může dojít během několika let. Stromy vystavené stresu (např. vlivem sucha) jsou více náchylné k poškození, ale krasec napadá i stromy vitální. Důkaz aktivity larev lze nalézt pod kůrou v podobě sinusově zakřivených chodbiček vyplněných pilinami a trusem. Na částech kmene se napadení projevuje viditelným mizotokem. Krasec zpravidla dokončí svůj životní cyklus během jednoho roku, v severněji položených oblastech

zřetelnými výletovými otvory ve tvaru písmene D v kůře.

Způsoby šíření škůdce a možnosti ochrany

Dospělci jsou schopni letu, ale je málo údajů o jejich přirozeném šíření. Na delší vzdálenosti se škůdce šíří obchodováním s napadenými rostlinami, dřevem a dřevěnými produkty původem ze zemí s jeho výskytem. Rozsáhlé rozšíření škůdce v Severní Americe v odlišných klimatických podmínkách jasně

Dospělce krasce *Chrysobothris femorata* (zdroj: www.eppo.org)

jsou nezbytné dva až tři roky. Přezimuje jako dospělá larva. Dospělci se lihnou od dubna do října, nejčastěji od konce května do června. Brouci jsou kovově olivově zelení až hnědí protáhle oválného tvaru, dlouzí 7–16 mm a širocí 5–7 mm. Vyznačují se matně šedými skvrnami nebo proužky. Samičky kladou přibližně 100 vajíček, jednotlivě, do prasklin nebo štěrbin kůry. Vajíčka jsou přibližně 1,5 mm velká, světle žlutá, zploštělá až diskovitá, vráscitá. Larvy jsou světle žluté, beznohé, se zploštělou, sklerotizovanou hrudní oblastí. Poslední instar dosahuje délky 18–25 mm. Jakmile jsou larvy plně vyvinuty, vytvářejí chodbičky z kambia do bělového dřeva, kde se kuklí v kukelních komůrkách od pozdního jara do začátku léta. Samotné kuklení trvá jeden až dva týdny, po kterých dospělci opouštějí stromy

naznačuje jeho potenciál k usídlení na evropském kontinentu. Kontrolní opatření proti krascům jsou velmi složitá, jelikož větší část jejich životního cyklu se odehrává uvnitř stromů. V Severní Americe jsou jako kontrolní metody doporučována vhodná pěstební opatření dřevin a insekticidní ošetření dřevin proti larvám a dospělcům. V odborné literatuře je uváděno několik přirozených nepřátel krasce, kteří ale nejsou komerčně dostupní. S ohledem na dosud známý okruh hostitelů se má za to, že krasec *Ch. femorata* by mohl dále rozšířit svůj hostitelský okruh a působit škody na listnatých dřevinách pěstovaných v Evropě v případě jeho zavlečení.

Text

Dr. Ing. Zdeněk Chromý,
ÚKZÚZ Brno